

Svätá Päťdesiatnica

STRUČNE O HISTÓRII SVIATKU

Veľký a svetlý sviatok Paschy sa završuje o nič menej veľkým a svetlým sviatkom Svätej Päťdesiatnice. Po sviatku Narodenia, Bohozjavenia a Vzkriesenia patrí tento sviatok k najväčším sviatkom nášho cirkevného roka. Zostúpenie Svätého Ducha je vrcholom a spečatením celého diela spásy ľudského rodu, ktoré uskutočnil Boží Syn. Na deň Sv. Päťdesiatnice sám Svätý Ducha pomazal apoštolov a urobil z nich ohlasovateľov Kristovho Evanjelia. V deň Zoslania Svätého Ducha sa rodí a začína pôsobiť Kristova Cirkev. Svätý Ducha ju vedie, posväcuje, osvecuje a udržuje na ceste pravdy.

STAROZAKONNÁ PÄŤDESIATNICA

Židia každoročne slávil tri veľké výročné sviatky, na ktoré sa putovalo do Jeruzalema: sviatok Paschy, sviatok Týždňov (čiže Letnice alebo slávnosť žatvy) a sviatok Stánkov (alebo slávnosť oberania). V tieto tri sviatky mali všetci Židia prísť pred Pána (t.j. do svätyne, čiže Jeruzalemského chrámu) a priniesť mu dary, obeť. Sviatok Týždňov dostal svoj názov podľa toho, že sa slávil na 50. deň po Pasche (porov. *Ex* 23, 16.19; 34, 22; *Lv* 23, 15-21; *Nm* 28, 26; *Dt* 16, 9n). Pôvodne to bola slávnosť žatvy (porov. *Ex* 23, 16), teda dožinky a vďakyvzdanie za úrodu, keď sa obetovali prvotiny chleba z nového obilia (porov. *Lv* 23, 17). V tento deň podľa predpisu Zákona prichádzali do Jeruzalema veľké zástupy Židov zo všetkých kútov, dokonca z ďalekých krajov, aby poďakovali Bohu za plody zeme a priniesli z nich v chráme obeť. Neskôr sa k sviatku Týždňov (Sviatku žatvy), ktorý sa od 2. stor. pred Kr. začal nazývať Pentekostes – Päťdesiatnica (= gréc. päťdesiaty deň [po Pasche]) pripojil a zdôraznil historický motív: stal sa spomienkovým dňom na udalosť darovania Božieho Zákona a uzavretia Zmluvy medzi Bohom a Izraelom na hore Sinaj, ktoré sa uskutočnilo po východe z Egypta (porov. *Ex* 19, 1 – 16).

KREŠŤANSKÁ PÄŤDESIATNICA

Apoštolí a prví kresťania prevzali sviatok Paschy ako aj sviatok Päťdesiatnice zo Starého zákona a ponechali jeho názov – lebo aj pre nich to bol 50. deň po Pasche –, ale dali mu nový obsah a zmysel. Hlavnou témou sviatku Päťdesiatnice pre novozákonnú Cirkev je udalosť príchodu Svätého Ducha na apoštolov. Preto má tento sviatok aj pomenovanie Deň Zoslania Svätého Ducha alebo Deň Svätej Trojice.

V pondelok po sviatku Päťdesiatnice slávi naša Cirkev sviatok Svätého Ducha. Vo Východnej cirkvi je totiž oddávna zvykom, že nasledujúci deň po veľkom sviatku sa osobitne uctieva tie osoby, ktoré zohrali hlavnú úlohu pri udalosti slávanej na deň sviatku. V deň sv. Päťdesiatnice slávime udalosť zostúpenia Svätého Ducha na apoštolov; nasledujúci pondelok je venovaný osobitnej úcte Svätému Duchu, ako tretej Božskej osoby.

Osobitnú pozornosť si zasluhuje večiereň pondelka, ktorá sa zvyčajne slúži hneď po sv. liturgii okolo poludnia na samotný deň 50, a nie v nedeľu večer. Spojenie večierne s liturgiou vysvetľuje o. Doľnycký tým, že všetci tí, čo sú prítomní na liturgii sa môžu zúčastniť na modlitbách na kolenách. Táto večiereň sa vyznačuje tým, že okrem iných modlitieb obsahuje tri dlhšie špeciálne modlitby s bohatým teologickým a kajúcim obsahom, ktoré mal – podľa tradície – napísať sv. Bazil Veľký († 379).

O IKONE SVIATKU

Na sviatok Zostúpenia Svätého Ducha sa splnilo Kristovo prisľúbenie, že po jeho odchode do neba zošle Otec učeníkom a Cirkvi iného Utešiteľa, Svätého Ducha, ktorý ich v plnosti naučí a pripomenie všetko, čo Kristus zjavil (porov. Jn 14, 26). Pretože učeníci nemohli naraz prijať všetko a Kristus povedal, že im má ešte „veľa“ toho povedať, sám Svätý Duch to mal dokončiť: „*Duch pravdy, uvedie vás do plnej pravdy*“ (Jn 16, 13).

Veľkí majstri východnej ikony sústredili celú svoju reflexiu na to najdôležitejšie: narodenie Cirkvi. Je prekvapujúce, že na ikone nie je postava Bohorodičky. Treba si však všimnúť, že apoštolí sedia na stolcoch, akoby sa zúčastňovali na celosvetovom cirkevnom sneme. Uprostred nich vidieť prázdne, ale osvetlené miesto: to predstavuje Krista, ktorého nevidieť, ale je stále prítomný; Kristus – Hlava mystického Tela, Cirkvi.

Ikonografická kompozícia tohto sviatku má hore tradičný polkruh neba, ktorý symbolizuje Božiu prítomnosť. Z neba zostupujú svetlé lúče darov a milostí Svätého Ducha. Zvyčajne sú na ikone zobrazení apoštolí, ktorí sedia v polkruhu. Polkruh je symbolom jednoty Cirkvi. Nad všetkými apoštolmi sú ohnivé jazyky, skrze ktoré sa prejavila prítomnosť Svätého Ducha (porov. Sk 2, 3). Druhý znak – šum vetra – nie je možné zobrazit' vizuálne, ale možno ho vycítiť z prekvapeného výrazu apoštolov, ktorí okrem iného začali hovoriť rozličnými jazykmi (porov. Sk 2, 4). Ohnivé jazyky tiež pripomínajú tento dar jazykov. Okrem toho oheň očisťuje a hreje, takže ohnivé jazyky sú prejavom nového, srdečného vzťahu lásky medzi Bohom a ľuďmi. Ako sa kedysi sa Boh zjavil Mojžišovi v horiacom kríku, tak aj teraz – zjavuje sa v ohnivých jazykoch.

Pri budovaní babylonskej veže Boh potrestal pýchu staviteľov tým, že pomiešal ich jazyky, pretože to vlastne bola vzbura proti Bohu. Teraz Svätý Duch dáva Cirkvi nový dar jazykov, aby sa takto naplnilo poslanie šírenia Božej pravdy. Sv. Ján Krstiteľ prorokoval,

že Kristus bude krstiť Duchom Svätým a ohňom (porov. Mt 3, 11). To sa vyplnilo pri Kristovom krste a pri Zoslaní Svätého Ducha.

Sv. Pavol, ktorý historicky nebol prítomný pri tejto udalosti, ako aj pri Nanebovstúpení, je zobrazený na ikone. Symbolizuje všetkých neprítomných, aj nás, ktorých v Kristovej Cirkvi napĺňa a poučuje Svätý Duch.

V dolnej časti kompozície, v tme sa často zobrazuje alegorická ľudská postava. Predstavuje kozmos, teda celý svet, ktorý je obťažovaný hriechmi Adama a ľudstva, a v temnote čaká na osvietenie a očistenie. Vo vystretých rukách drží šatku, aby prijal Božiu milosť.

Architektúra a steny symbolizujú Kristovu Cirkev, ktorá je viditeľným spoločenstvom všetkých veriacich. Kto hľadá pravdu, ten môže nájsť Krista a jasne ho vidieť v učení Cirkvi a v kresťanskom živote veriacich.

Podľa www.ugcc.org.ua spracoval Stanislav Gábor (zdroj: prevzaté grkatba.sk)

Farské oznamy

Zmena času nedeľnej svätej liturgie – čas svätej liturgie sa posúva z 10.00 na **10.30 hod.**

Farská rada – v pondelok 25.5. bude o 18.00 na fare, stretnutie pastoračnej a ekonomickej rady (farská rada).

Svätá spoveď – po každej svätej liturgii zostávam spovedať, pozývam Vás.

Zádušná sobota - v sobotu 30. mája 2020 je 5. (posledná) zádušná sobota v tomto roku. Zádušná sv. liturgia za všetkých našich zosnulých bude v sobotu ráno o **09:30 hod. v kostole svätej Heleny**. Po sv. liturgii bude panychída s hramotami.

Päťdesiatnica - v nedeľu 31. mája 2020 je Svätá Päťdesiatnica - sviatok Zostúpenia Svätého Ducha na apoštolov (*ľudovo nazývaný Rusaľa, Zelené sviatky, Turíce*), ktorý sa každoročne slávi 50 dní po Pasche (*od toho názov Päťdesiatnica*). Po svätej liturgii bude myrovanie.

Hygienické opatrenie pri sv. liturgii a prijímanie Eucharistie –

- po zvolaní „S božou bázňou a vierou pristúpte.“ a po príchode pred ikonostas na obvykle miesto veriaci dôstojným spôsobom môže pohodlne uchopiť Eucharistiu do ruky z diskosa, a namáčať v krvi, ktorú kňaz drží v kalichu a dôstojne pred kňazom hneď prijme.

- v rade na sväté prijímanie nech veriaci takisto zachovávajú predpísané odstupy.

- kto by z vážneho zdravotného dôvodu nemohol prijať Eucharistiu rukou, nech na to upozorní kňaza pred bohoslužbou, a príde na sväté prijímanie na záver, ako posledný.

- veriaci pri bohoslužbách musia mať rúška na tvári

Zbierka na katolícke masmédiá - bola v nedeľu 24.5. - 50 eur. Pán Boh odmeň za všetky Vaše dary.

Dary počas prerušenia verejných slávení, ktoré prišli na farský účet – spolu ste prispeli sumou 1490eur, prispelo 13 ľudí. Ďakujem za Vaše dary.

Z krstu - Evy Anny Gajdošovej prispeli na potreby farnosti 50 eur.

**Gréckokatolícka cirkev Trnava – rímskokatolícky
kostol svätej Heleny
Liturgický program**

<i>deň</i>	<i>čas</i>		<i>intencia</i>	<i>kde</i>
Utorok 26.5. Svätý apoštol Karpos	17³⁰	Svätá liturgia	*Ladislav a Anna (Slahučková)	Kostol sv. Heleny
Štvrtok 28.5. Náš prepodobný otec Nikita, chalcedónsky biskup	17³⁰	Svätá liturgia	+Ján (Mamrila)	Kostol sv. Heleny
Sobota 30.5. Sobota pred Päťdesiatnicou – piata zádušná sobota	09³⁰	Svätá liturgia zádušná	za zosnulých	Kostol svätej Heleny
Päťdesiatnica – Zostúpenie Svätého Ducha 31.5.	7³⁰ 10³⁰	Svätá liturgia myrovanie Svätá liturgia myrovanie	za farnosť	Piešťany Kostol sv. Heleny
Pondelok Svätého Ducha 1.6.	17³⁰	Svätá liturgia	+z rodiny Mamrilovej	Kostol sv. Heleny
Nedeľa 1.týždňa po Päťdesiatnici – Všetkých svätých 7.6.	7³⁰ 10³⁰	Svätá liturgia myrovanie Svätá liturgia myrovanie	*za farnosť	Piešťany Kostol sv. Heleny

*Pre vnútornú potrebu farnosti vydáva : Gréckokatolícka cirkev, farnosť Trnava, M. Kopernika 32,
917 01 Trnava, o. František Fedorišin , farár, mobil 0911 711 304.*